

Vijf jaar ervaring in een frisse stal

*G. W. Verkade (bedrijfsboer melkvee 4 Waiboerhoeve) en
H. A. ten Hove (onderzoeker Waiboerhoeve)*

Bij de herziening van het toenmalige melkveebedrijf afdeling 4 van de Waiboerhoeve kwamen allerlei ideeën naar voren. Op deze manier ontstond een nieuw melkveebedrijf met als doelstelling een hoge melkproduktie (8000 liter per koe in 1990) en melk van hoge kwaliteit. Mede door de gunstige ervaringen met open en ruime stallen bij jongvee is gekozen voor een stal met een grote inhoud per koe en veel frisse lucht. Sinds mei 1984 is deze grote en natuurlijke geventileerde stal „in bedrijf”.

De stal is ca. 2 meter hoger dan nodig zou zijn. Aan de westzijde en aan de achterkant is spaceboarding aangebracht, een wand van latten met een tussenruimte van 2 cm. Aan de oostkant kon geen spaceboarding komen omdat direct daarachter de pinken zijn gehuisvest. Als experiment zijn daarom spleten in het dak gemaakt. De dakplaten liggen ca. 2 cm uit elkaar om voldoende trek door de stal te krijgen. Daarnaast heeft het dak een zogenoemde ILB-nok. Deze bouwwijze moet het klimaat in de stal zomer en winter goed houden waardoor de gezondheid van het vee zo optimaal mogelijk kan zijn.

Jongvee

Het jongvee zit aan de oostzijde van de stal onder het overstekende dak, dat hier geen ventilatiespleten meer heeft. De voorkant is geheel open. Het dak steekt zover over dat het voer net droog kan blijven. Alleen als de regen uit het oosten komt, wordt het voer nat. Dit bevordert de smakelijkheid natuurlijk niet en daardoor zijn er bij nat weer wat meer voerresten.

Oorspronkelijk had de kalveropfokruimte aan de oostzijde spaceboarding en was het aan de zuidzijde (aan de kant van de pinkenstal) boven een hoogte van 1,80 m geheel open. Hierdoor ontstond binnen een verkeerde trek en met als gevolg veel last van longontsteking. In de herfst van 1987 hebben we de wand tussen de kalveropfokruimte en de pinkenstal geheel dicht gemaakt. Nu komt er nauwelijks nog longontsteking voor. Het is belangrijk dat de overgang van melk naar ruwvoer niet tegelijkertijd gebeurt met de overplaatsing naar het jongveegeedeelte. De kalveren moeten eerst goed ruwvoer opnemen en liefst een paar weken geen melk meer krijgen.

Mest

De gehele stal is onderkelderd voor een mestop-

slag van een half jaar.. In werkelijkheid blijkt dit maar voor 4 maanden te zijn. Er is blijkbaar geen rekening mee gehouden dat een dergelijk grote kelder over zo'n lengte nooit helemaal leeg is te krijgen. Er blijft altijd wel gemiddeld 35 cm in staan. De mestgangen en wachtruimte zijn van roosters voorzien. In 1985/86 is aan één zijde van de melkveestal een mestschuif voor over de roostervloer ontwikkeld. Dit beviel zo goed dat in 1987 ook de tweede mestgang van een schuif is voorzien. Deze schuiven lopen één keer per uur over de roosters. De roosters zijn en blijven nu schoon, dus de koeien hebben droge en schone klauwen. We hebben nog nauwelijks last van klauwproblemen. De koeien lopen nu ook geen mest meer in

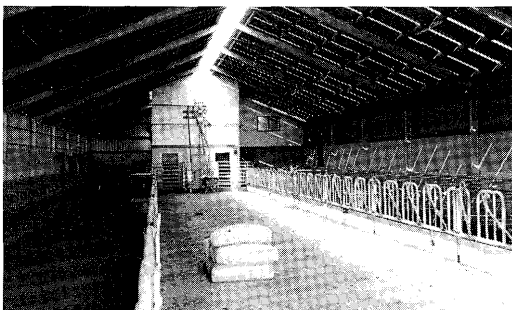
Dakspleetventilatie op Melkvee 4; elke spleet is 1 1/3 cm breed.

de boxen, waardoor de uiers voor het melken nog nauwelijks vuil zijn. Dit beperkt de tijd van voorbehandelen.

De zwevende knieboom heeft ook het nodige bijgedragen aan de schone uiers. Elke box heeft zo'n zwevende knieboom. Hierdoor kunnen de koeien zeker niet te ver naar voren gaan liggen. Kleine koeien gaan er tegenaan liggen en grote koeien drukken de knieboom naar voren. Er wordt nu nog nauwelijks in de boxen gemest. Toch houden ze ruim voldoende bewegingsvrijheid over. Al deze voorzieningen dragen bij aan de schone melk met een laag kiemcijfer.

Klimaat

Na vijf jaar ervaring met deze frisse stal kan gesteld worden dat het klimaat erg goed is. Inrege-

Op Melkvee 4 was de productie afgelopen jaar ruim 8300 kg. melk.

nen door de spleten in het dak komt sporadisch voor. De regeninslag bij stortbuien is niet hinderlijk. Wat de temperatuur in de stal betreft, is die in de winter een graad of 3 hoger dan buiten. In de strenge winters die geweest zijn met min 16 graden, is het binnen wel min 13 graden geweest. Als de buitentemperatuur -10°C is en er is wat wind, begint de mest op de roosters te bevriezen. De mestschuiven lopen dan niet meer waardoor de roosters dicht gaan zitten. Als het zover is, gaan de koeien er toch iets last van krijgen; de haren gaan wat overeind staan en de melkproductie krijgt de neiging iets te dalen.

De drinkwatervoorziening is in de winter 1986/87 kapot gevoren omdat ze onvoldoende was geïsoleerd. Nu is er een beter geïsoleerde watervoorziening aangelegd.

Tot slot

Nu vijf jaar later is de melkproductie gestegen naar ruim 8300 liter per koe. De gezondheid van de koeien is uitstekend. Alleen in de stalperiode komt er nog al eens mastitis voor. Het werken in zo'n koude stal went vrij snel. Overal in de stal is het even koud en tegen kou kun je je goed kleden. De ervaring in een warme stal is dat je nogal eens zonder voldoende gekleed te zijn naar buiten loopt om een klusje te doen. En dat is nou juist voor je eigen gezondheid niet goed. In deze koude stal is het temperatuurverschil met buiten immers maar gering.